

SOYADLARIMIZ: MARDİN ÖRNEĞİ

*Gülşah PARLAK KALKAN**

ÖZET

Türkiye'de 1930'lu yıllara kadar kişilerin öz adlarının yanında hacı, hafız, hoca, molla, hanım, paşa gibi dinî, ailevi unsurların kullanımı: askere alma, nüfus ve tapu işlemleri gibi alanlarda oldukça karmaşa yaratmakta idi. Hem bu karmaşayı önlemek hem de bireylerin sosyal yaşantıda var olmasını kolaylaştırmak amacıyla 1934 yılında kabul edilen Soyadı Kanunu ile hayatımıza giren soyadları; gramatik açıdan da Türkçenin türetme gücünü ve mana zenginliğini gözler önüne seren son derece önemli bir mevzudur. Denilebilir ki; soyadları, binlerce kelimeyi içine alan ve pek çok dil olayını içinde barındıran, anlam dünyası itibariyle de oldukça zengin olan dil parçacıklarıdır.

Söz konusu çalışmada, Mardin'de kullanılan soyadlarının yapı, köken ve anlam bakımından tahlili yapılmaya çalışılmıştır. Soyadları, köken bakımından tek kelimedenden oluşan soyadları ve birden fazla kelimedenden oluşan soyadları şeklinde değerlendirilip birden çok kelimedenden oluşan soyadlarının yapısındaki her kelime kökenlerine göre ayrı ayrı tespit edilmiş; bununla birlikte soyadları, kök ve eklerinin kökenleri (bilhassa türemiş yapılı soyadları) açısından da ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Soyadları yapısal olarak basit, türemiş ve birleşik gruplara ayrılmış; birleşik yapılı soyadları birleşme şekillerine göre alt başlıklarda incelenmiştir. Son olarak soyadları, anlam özelliklerine göre -sözlüksel anlamları göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır. Anlam bakımından yapılan tasnif oluşturulurken başka tasniflerden ziyade soyadlarının anlam dünyası baz alınmıştır. Ayrıca kaynakçadan sonra Mardin'de kullanılan soyadları listesine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: soyadı, anlam, köken, yapı, Mardin

OUR SURNAMES: MARDİN MODEL

ABSTRACT

In 1930's using religious and familial titles in the procedures of enrollment, population and title deed such as hacı, paşa, hafız, hoca, molla, hanım used to cause problems. in order to prevent such problems and individuals to ease daily life, having been legislated in 1934, The Surname Law is very significant in view of derivation and semantics of Turkish language. it can said that surnames are semantically substantial elements which are consisted of thousands of words and language phenomenons.

* Arş. Gör. Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, El-mek: gulsah.parlak@hotmail.com

In this article, it is aimed to analyse surnames in Mardin with regard to structure, origin and semantics. Surnames are considered single-word and multiple-word composed surnames. Multiple-word surnames are individually determined according to their origin. In addition, surnames are separately approached with regard to origins of base and affix of surnames (especially derived surnames). Surnames are structurally grouped as simple, compound and derived. Compound surnames are parsed in respect to the way of compound. At last, surnames are semantically classified by taking into consideration their lexical meanings. Furthermore, a list of surnames used in Mardin has been added after the bibliography.

Key Words: surname, semantics, origin, structure, Mardin.

Giriş

1. Mardin

Kaynaklarını Doğu Anadolu Bölgesi dağlarından alan, Fırat ve Dicle nehirlerinin suladığı bereketli topraklar, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, ilk yerleşim merkezlerindedir. Batılı kaynaklarda bu topraklar, “iki nehir arası” anlamına gelen Mezopotamya olarak adlandırırken Arap dünyası, bu bölgeyi iki kısma ayırarak güneyine Irak, kuzeyine de el-Cezire demişlerdir.

Yukarı Mezopotamya’da yer alan ve bir dağın tepesine kurulmuş olan Mardin; güneyinde Suriye, doğusunda Şırnak ve Siirt, kuzeyinde Diyarbakır ve Batman, batısında ise Şanlıurfa ile çevrilidir.

Mardin bölgesine, İslamdan önceki dönemde sırasıyla Subariler, Sami veya Turani kökünde oldukları konusu tartışmalı olan Sümerler, Sami ırkından Akadlar, Babilliler, Hititler, Asuriler, Urartular hakim olmuştur (Azimli, 2006: 45). Ancak pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış Mardin’in adına ilkçağ kaynaklarında pek rastlanmamaktadır. Mardin adını ilk kez “IV. yüzyıl Roma müelliflerinden Antalyalı tarihçi Ammanianus Marcellinus’un Amid-Nusaybin yolunun ‘İzala dağı üzerinden, Maride (Mardin) ve Lorne kaleleri arasından geçtiği şeklindeki kaydında görmekteyiz. (Çevik, 2006: 66). Mardin adının menşei hakkında birbirinden farklı görüşler mevcuttur. Bu görüşlerin pek çoğu efsanelerle karışık rivayetlere dayanmaktadır: Mardin, bazılarına göre Süryanice ‘Merdo’ dan, bazılarına göre Ermenice ‘Mardi’den bazılarına göre de Fars kaynaklarının zikrettiği ‘Marde’ adlı bir kavimden gelmektedir (Çevik, 2006: 66). Mardin adının kaynağıyla ilgili Mehmet Azimli “Klasik İslam Kaynaklarına Göre İlk Fetihden Artuklulara Mardin” adlı makalesinde şu görüşleri belirtmiştir: “*Kaynaklar, Mardin kelimesinin en eski isminin Ardoba olduğunu veya Marde kelimesinden türeyip bu kelimenin cemisi olup Süryanice ve Aramcada kale anlamına geldiğini belirtirler. Bazıları ise kelimenin savaşçı bir kavim olan ve İran hükümdarı Erdeşir tarafından buraya yerleştirilen Mardelerden türediği konusunda bazı bilgiler verirler. İslam kaynaklarından Vakıdı’de Din ismindeki bir şahsın öldürülmesi üzerine bu isimle isimlendirildiği veya İran hükümdarlarından birinin Mardin isimli hasta oğlunu buraya yerleştirmesi sonucu bu isimle isimlendirildiği gibi bilgiler yer almaktadır*” (Azimli, 2006: 45).

Mardin; inançları, sosyo-kültürel yapıları çok farklı grupların bir arada uyum içinde yaşadığı özel bir kenttir. Bugün Yörede Kürtler, Hıristiyanlar, Süryaniler, Araplar, Türkler, Yezidi-Kürtler ve Ermeniler yaşamaktadır. Ancak zaman içinde Yezidi ve Süryani nüfusu göçler nedeniyle azalmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

2. Soyadı Kanunu

Soyadı Kanunu 21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilmiş, 2 Temmuz 1934 tarihinde ise yürürlüğe girmiştir.

Kanundaki maddeleri özetle dört maddede toplayabiliriz:

1. Soyadları Türkçe olacaktır.
2. Her Türk, geleneğe uygun olmak koşuluyla soyadı kullanmak zorundadır.
3. Soyadı, öz addan sonra yer alacaktır.
4. Soyadı, ya yalın olarak ya da “oğlu” ile birlikte kullanılacaktır.

Soyadı Kanunu'nun kabul edildiği tarihten önce dilimizde “soyadı” şeklinde bir terim mevcut değildi. Yalnız o günün Medeni Kanun'unda ‘soyadı’ kavramını karşılayacak ‘aile adı’ şeklinde bir ifade dikkat çeker. Bu kanunun ‘evlenmenin umumi hükümleri’ başlığını taşıyan babında aile ismi kavramına şöyle yer verilmiştir: “153. maddede ‘Karı kocanın aile ismini taşır’ denmektedir. 141. maddede ise, boşanarak ayrılan kadının aile ismi konusu hükme bağlanmış ve boşanan kadının evlenmeden önce taşıdığı aile adını tekrar alacağı, ancak, evlendiği sırada dul ise kendi aile adını taşımasına boşanma hükmü ile birlikte mahkemece müsaade olunabileceği belirtilmiştir. Nesep konusundaki hükümler arasında yer alan 259. maddede, ‘nesebi sahih olan çocuk, babasının ismini taşır ve onun vatandaşlık haklarına malik olur’ denmektedir. Buradaki ‘baba ismi’ sözünden ‘aile adı kavramını çıkarmak gerekiyor. 311.madde, evlilik dışında doğan çocukların anasının aile adını taşıyacağını, 312. madde ise, babası mahkeme hükmü ile ya da tanınmak suretiyle belirlenen bu gibi çocukların, babanın aile adını taşıyacakları açıklanmaktadır”(Önder, 1967: 308). Kanun'daki bu açıklamalar, soyadı konusunda yetersiz görüldüğü için 1934 yılında Soyadı Kanunu kabul edilmiştir.

5. Mardin'de Soyadlarının Sınıflandırılması

Sosyal hayatta yaşanacak sıkıntıları ve karmaşıklıkları önlemek amacıyla 21 Haziran 1934 tarihinde Soyadı Kanunu ilan edilerek her bireyin öz adı dışında bir ad daha taşıması zorunlu kılınmıştır. Bu adlar, Türkçe olacak; Türk gelenek ve göreneklerinden bağımsız ve ahlaka aykırı, komik, gülünç adlar olmayacaktı. Her Türk vatandaşı, Soyadı Kanunu'nun yürürlüğü konulmasıyla ilgili kararnamenin kabul tarihi olan 2 Temmuz 1934 tarihinden itibaren en geç iki yıl içinde soyadı almak zorundaydı; aksi takdirde, soyadı almayanlara hükümet uygun bir soyadı verecekti. Bu işi hızlandırmak için de soyadı listeleri hazırlanmış ve soyadlarını yazacak memurlara bu listeler dağıtılmıştır (Sakaoğlu, 1984: 245).

Soyadı listeleri hazırlanırken Türk dilinin yegâne yadigârları olan Orhun Yazıtları'ndan, Kutadgu Bilig'den, Uygurca metinlerden ve Kıpçak Türkçesine ait çeşitli eserlerden faydalanılmıştır. Fakat bu durum Mehmet Ölmez'in “Dil Devrimi Sonrası Ad ve Soyadlarımız” adlı yazısında da belirttiği gibi başkaca karmaşık durumlara neden olmuştur. Şöyle ki; elimizde Eski Türkçe dönemine ait sağlam ve güvenilir metinler olmaması nedeniyle aslında kaynağı Türkçe olmayan pek çok kelime Türkçe sanılarak bu listelere alınmıştır (Ölmez, 2000: 107-117).

Bu makalede Mardin'de kullanılan soyadları yapı, köken ve anlam açısından tahlil edilmeye çalışılmıştır. Gerek Türkçenin bugünkü durumu ile geçmişi arasındaki köprüyü kurabilmek, gerekse Türkçeye başka dillerden giren kelimelerin dilde ne şekilde ve nasıl yerleştiğini anlayabilmek maksadıyla bu ve buna benzer çalışmaların gerekliliği yadsınamaz.

Mardin'de kullanılan soyadlarının tahlili için Mardin Nüfus Müdürlüğündeki soyadı kayıtları taranmıştır. İnceleme konusu olan soyadı toplamda 874 adettir. Sonuçlara göre, soyadları

çoğunlukla öz Türkçe olmasına karşın başka dillere dayanan, özellikle Arapça ve Farsça kökenli kelimelerden oluşan soyadları da dikkat çekmektedir:

	Türkçe	Arapça	Farsça	Rumca	Moğolca	İbranice	Bulgarca
Tek kelimededen / Birden çok kelimededen oluşan soyadlarında	1112	52	71	8	1	3	1

Tabloda da görüldüğü gibi soyadlarının büyük çoğunluğu Türkçe kelimelerden oluşmuş, küçük bir kısım kelime ise başka dillere dayanmaktadır. Soyadı Kanunu'nun öncelikli amacı toplumsal hayatta kişilerin yaşayabileceği sorunları en aza indirmekle birlikte geri planda önemli bir amacı daha vardır ki; o da dilde özleşme aracılığıyla milli benliği pekiştirmektir. Gerçekten de çalışmamıza konu olan -tekrar edilen soyadları hariç- yaklaşık 874 civarında soyadını köken bakımından değerlendirdiğimizde, dilde özleşmenin halkça benimsendiğini rahatlıkla söyleyebiliriz: Ancak 80'ni geçmeyecek sayıda soyadı yabancı menşelidir. (Bunların büyük çoğunluğu Arapça ve Farsça; toplam 10-15 civarında soyadı ise Bulgarca, Rumca, İbranice ve Moğolca kelimelerden oluşmuştur.) Ayrıca soyadlarının seçimi sırasında asılan listelerde yer alan tarihî ve mitolojik adlarla beraber bazı kelimeler, eski Türkçe ve devam eden dönemlerdeki şekilleriyle aynen alınmıştır: Atilla, Baykara, Cengiz, Karahaner, Kutay, Oğuzhan; Alar, Asığ, Yazgan, Yuvka.

Soyadlarını yapı bakımından değerlendirdiğimizde, tek kelimededen oluşan soyadları sayısının türetme ve birleştirme şeklinde oluşturulan soyadlarına oranla daha az olduğunu görürüz. Bu durum, -kimi zaman kimi kesimlerce zikredildiği gibi- Türkçenin kelime hazinesi açısından diğer dillerden fakir olmadığının ve tek bir kökten pek çok kelime türetililebileceğinin ispatıdır.

Türetilmiş soyadlarının yapısında Türkçede kullanılan pek çok ek görülmekle birlikte bazı ekler oldukça yaygın kullanılmıştır. Bu eklerden en işlek olanlar **+cı**, **+ci/+çı**, **+çi**, **-maz/-mez**, **+lı/+li** ekleridir.

+cı, +ci/+çı, +çi

Gramer kitaplarında meslek eki olarak da adlandırılan bu ek, Türkçenin en işlek eklerinden biridir ve genellikle adlara gelerek bir işi, bir sanatı kendisine meslek olarak seçmiş olanları bildiren adlar türetir (Korkmaz, 2009: 41): Atçı, Avcı, Avcu, Bağcı, Bağçi, Bardakçı, Basmacı, Başçı, Başçi, Bayrakçı, Bilezikçi, Bilgici, Çırakçı, Çiftçi, Çubukçu, Ekinci, Ekmekçi, Erginçi, Fidancı, Kömürçü, Halıcı, Kahveci, Pamukçu, Peltekçi, Yağcı, Yağçi, Yardımcı.

-maz/-mez

Her türlü fiil kök ve gövdelerine gelebilen bu ek, fiile süreklilik ve olumsuzluk anlamı katan geçici sıfatlar türetir (Korkmaz, 2009: 98): Aldanmaz, Aramaz, Aşırmaz, Avlanmaz, Bezmez, Bitmez, Bölünmez, Çekilmez, Devrilmez, Dolaşmaz, Erilmez, Esirgemez, Ezilmez, Kaymaz, Ürkmez, Yıldırılmaz, Yılmaz, Yorulmaz, Yuvarlanmaz.

Turkish Studies

+lı/+li

Her ada gelebilen ve addan ad ve addan sıfat türeten bu ek, en işlek eklerden biridir (Korkmaz, 2009: 53): Azıklı, Bakistanlı, Bitlisli, Cizreli, Çağlı, Dayanıklı, Dudaklı, Filizli, Kalaylı, Ütülü, Yazgılı, Yivli.

Ayrıca türetilmiş soyadları içinde, Türkçe kelime+Farsça “dar, tar” ekleri şeklinde kurulmuş soyadları da tespit edilmiştir: Bayraktar, Candar.

Mardin’de kullanılan soyadları arasında çok sayıda birleşik şekilde oluşmuş soyadı yer almaktadır. Birleşik soyadları çoğunlukla şu tamlamalardan oluşmaktadır:

1. Basit sıfat+Ad: Acıbuca, Acıtuncer, Akatay, Akay, Akbacı, Akbalık, Akbeniz, Akdağ, Akdaş, Akdemir, Akdeniz, Akdoğan, Akel, Bakırhan, Başkalaycı, Baydağ, Bayhan, Baysu, Baytaş, Bingöl, Bingül, Bozbey, Bozkurt, Bürgeboğa, Cengizer, Cetinkaya, Ciciğün, Civaner, Çelikbaş, Çelikten, Çokşen, Demirbaş, Demirbey, Demircan, Demirdağ, Yedikardeş, Yenigün, Yenitürk, Yiğiter.

2. Ad+Ad: Aytaş, Ayyıldız, Babayiğit, Balıbey, Balkuş, Balöz, Batubey, Beliktay, Çolpantekin, Çomaktekin, Dağalp, Dağdaş, Dağhan, Dağtaş, Demiralp, Ergönenc, Ergüntali, Ergüven, Ergüvenç, Erkan, Erkaner, Erkınay, Erkızıl, Gültekin, Gündüzalp, Günsel.

3. Adlaşmış Sıfat: Adıbelli, Adıgüzel, Bahtiaçık, Benzigül, Camitez=Canitez, Elibol.

4. Ad+Ad+İyelik eki: Atayoğlu, Ayanoğlu, Ayseli, Azizoğlu, Bazarbaşı, Bilezikoğlu, Birayoğlu, Cicioğlu, Çabukoğlu, Çavuşoğlu, Dizdaroğlu, Efeoğlu, Emiroğlu, Erenoğlu, Erginoğlu.

5. Fiil+Ad: Bilbay, Donater.

6. Ad+Fiil: Cansal, Erol, Ersal, Ersay, Eyiöl, Günal, Ünal.

7. Ad+Ad-Fiil: Erdoğmak, Eryağma.

8. Ad+Fiil+Zaman Eki: Akdoğdu, Baydoğdu, Bayverdi, Elaldı, Elkatmış, Geçkaldı.

9. Fiil+Fiil: Alkaç, Alver, Ezgel.

10. Birleşik Kelime+ Ad+İyelik eki: Canbeyoğlu, Doğanhanoğlu, Erkuzuoğlu, Hacımustafaogulları.

11. Sıfat Tamlaması+ad+ İyelik eki: Altıntasoğlu, Demircanoğlu, Alkanoglu.

12. Türemiş Ad+Ad+ İyelik eki: Arpacıoğlu, Artukoğlu, Avcıoğlu, Biçkioğlu, Anlayışlıoğlu

13. Türemiş Sıfat+ Ad(Sıfat tamlaması): Çalışkaner, Yüzücüer, Çiçeklier, Yumuşaker.

14. Ad+Sıfat-Fiil: Atasever, Aygören, Azgelmez.

15. Ad+Sıfat tamlaması: Erulusoy.

16. Fiil+Ad+İyelik Eki: Geloğlu.

17. Sıfat+Ad+ İyelik Eki: Karacadağı.

18. Ad+ Sıfat-Fiil+Ad+İyelik Eki: Demirkıranoglu.

19. Sıfat-Fiil+Ad+İyelik Eki: Yılmazoğlu.

20. Sıfat-Fiil+Ad: Bilirer.

Turkish Studies

Soyadlarıyla ilgili üzerinde durulması gereken önemli bir diğer mevzu soyadlarının anlamsal yönüdür. Yabancı araştırmacılardan Robert F. Spencer, Türk soyadlarını anlam açısından altı gruba ayırmıştır (Tör, 2004: 401):

1. *Meslekle ilgili soyadları: oğlu/zade eklerini alanlar da vardır: Demirci, Saracoğlu...*
2. *Yer adlarından türetilen soyadları: Egeli, Kayserilioğlu...*
3. *Tarihî kahramanlar ve soydan alınan soyadları: Gökalp, Osmanlı, Selçuklu...*
4. *Nesne adları. Ay, Güneş, Taş, Duman...*
5. *Lakap adları. Karnıbüyük, Kocakafa...*
6. *Ahenkli adlar: Çağlar, Deligönül..."*

Bu tasnif, soyadlarının genel çerçevesini oluşturmakla birlikte yeterli değildir. Çünkü soyadlarının oluşma şekillerini belli kıstaslara dayandırmak doğru olmaz. Örneğin Mardin’de kullanılan soyadları arasında birleşik adlardan oluşan soyadlarının sayısı oldukça fazladır:

Eryağma	Gündüzalp
Dursundağ	Kutay
Baydoğdu	Oğuzhan
Akçeoğlu	Olkuner
Acıtuncer	Özalkan
Acabay	Soytek
Etyemez	Ulusoy
Eyiol	Uzunkaya
Ezgel	Üçkardeş
Geçkaldı	

Soyadı Kanunu ilan edildikten sonra gerek soyadı terimi gerekse kanunda yer alan maddeler, aydınlar tarafından çokça eleştirilmiştir. Bazı kesimler, dilimizde ‘soyadı’ şeklinde bir terimin olmadığını, bunun yerine aile adı ifadesinin kullanılması gerektiğini savunurken bazıları da aile adlarının Türk geleneklerine uygun olarak ‘oğlu’ ile bitmesi gerektiğini savunmuştur. Bu tartışmalar, pek çok yazar ve aydını etki altında bırakmıştır. İçlerinden, ‘oğlu’ sözünü ekleyerek soyadlarına yeni bir biçim verenlerle, mahkeme aracılığıyla eski aile adlarını alanlar çoğunluktadır (Önder, 1968: 309). Mardin’de kullanılan soyadları arasında da ‘oğlu’ ile biten soyadlarının sayısı oldukça fazladır. Dolayısıyla bu soyadlarının da ayrı bir grupta değerlendirilmesi daha doğrudur: Akçeoğlu

Alioğlu	Birayoğlu
Alkanoğlu	Canbeyoğlu
Altıntasoğlu	Ciciooğlu
Anlayışlıoğlu	Çabukoğlu
Arıkoğlu	Paşaoğlu
Bilgiçoğlu	Üstekoğlu

Turkish Studies

Yıldızoğlu	Erkuzuoğlu
Yılmazoğlu	Ermanoğlu
Yükseloğlu	Hacimustafaoğulları
Zerenioğlu	Halilioğulları
Yazıcıoğlu	Kaplanoğlu
Erginoğlu	Kumaşoğlu

Sonuç itibariyle Mardin'deki soyadlarını anlam özellikleri bakımından 11 grupta inceleyebiliriz:

Hayvan adlarından oluşan soyadları: Hayvan motifi, Türk mitolojisinde sıkça kullanılan bir motiftir. Bilhassa kudretli hayvanlar ile kahramanlar arasında kurulan ilişki sık rastlanan bir durumdur. Örneğin aslan, kaplan, boğa. Bu hayvanların adlarının özel ad ya da soyadı olarak kullanılmasının zemininde o kişilerin de bu hayvanlar kadar güçlü ve dirençli olmasını isteme temennisi yatmaktadır (Alkaya, 2001: 8). Bundan dolayı Mardin'de kullanılan soyadları arasında da hayvan adlarıyla oluşturulmuş birçok soyadı mevcuttur: Akbalık, Akkaplan, Akkuş, Akserçe, Alakuş, Alboğa, Alpdoğan, Alptoğa, Arı, Arslan, Aslanyavrusu, Atmaca, Babür, Balkuş, Bars, Baykal, Beyiş “dişi domuz”, Buğra, Bürgeboğa, Cancal “karga”, Ceylan, Deveer, Elçiboğa, Elik “dağ keçisi, karaca”, Eraslan, Erdeve, Erdoğan, Geyik, Güraslan, Kaplanoğlu, Karaaslan, Karakoç, Karakuş, Kazgöz, Kurtboğan, Pordoğan, Tavşan, Tosun, Turgay, Yelboğa.

2. Madenlerle ve Güzel Taşlarla İlgili Soyadları: Altın, Bakır, Çelik, Demir, Elmas, Gümüş, Tunç, Yakuter.

3. Araziyle İlgili-toprak, bağ, bahçe- Adlardan Oluşan Soyadları: Bayar “ekilmemiş toprak”, Borak “taşlık, işlenmemiş, sert toprak”, Çağan “bağ, bahçe”, Keren “verimsiz, kıraç toprak”, Salan “sırayla ekimde köyce ekime ayrılan yer”.

4. Dağ, Tepe vb. Adlardan Oluşan Soyadları: Altay, Belenk “tepe, yüksek yer, üzeri yassı tepe, ufak tepe”, Dağ, Dikmen.

5. İnsana Özgü Olumlu Özelliklere Dayanan Soyadları: Acar, Adar “olgunluk, erginlik”, Akatay “temiz, doğru kimse”, Akbel “suyu dürüst olan kimse”, Akyürek, Akyüzlü, Alpar “yiğit, kahraman, cesur kimse”, Alpaslan, Alpay, Alphan, Altınok “üstün nitelikli, değerli kimse”, Arıca, Ariker>Ariker, Atakan, Atalay, Atay, Atik, Aybar “gösterişli, heybetli, görkemli”, Aydın, Aykaç “söyleyen, konuşan, akıl veren”, Barlas, Bayhan, Bilgiç, Bilgin, Caş “genç, delikanlı”, Celen “canlı, becerikli, eli çabuk”, Cengiz, Cengizer, Certel “çevik”, Cılasın “kahraman, babayğit, gürbüz delikanlı”, Civaner, Çağdaş, Çalışkaner, Dalyan, Dinç, Ediz, Efe, Eldem “yumuşak başlı, uyumlu”, Eren, Ergin, Eriker “becerikli, yürekli adam”, Erkinay “çalışkan erkek”, Erkmen, Ermanoğlu, Eroğlan, Eroğlu, Eroktaç, Ertuğrul, Güntekin, Gürbüz, Kanbay “kanmış, doymuş, varlıklı kimse”, Oğuz, Oğuzhan, Olguner, Ökmen, Önder, Polat, Uslu, Uysal, Ürkmez, Yavuz, Yılmaz, Yılmazoğlu, Yiğiter, Yorulmaz, Yurdakul, Zeyrek “anlayışlı, uyanık, zeki”.

6. İnsana Özgü Olumsuz Özelliklere Dayanan Soyadları: Afacan, Cılız, Cica “çok konuşan”, Cücü “kısa boylu, cüce”, Çıtak, Didişken, Enez, Kacar “kısa boylu, bodur”, Kaygısız.

7. Aile-Akrabalık Adlarından Oluşan Soyadları: Aba, Akbacı, Aki “kardeş”, Balı “büyük kardeş”, Bike “kadın, hanım”, Dede, Üçkardeş, Yedikardeş.

8. Hastalık Adlarından Oluşan Soyadları: Dabağ “koyun, keçi ve sığırların ağız, tırnak aralarında olan bir hastalık, şap hastalığı”, Dabak “koyun, keçi ve sığırların ağız, tırnak

Turkish Studies

aralarında olan bir hastalık, şap hastalığı”, Doğuç “at, eşek vb hayvanlarda soğuk almaktan, terli ve yorgunken su içmekten kaynaklanan bir hastalık”, Donat “donma salgını”.

9. Ülke ve Şehir Adlarından Oluşan Soyadları: Anadolu, Ankara, Bakıstanlı>Pakistanlı, Bingöl, Bitlisli, Ceyhan, Çankırı.

10.+oğlu/er+.../ak+... Şeklinde Kurulan Soyadları:

10.1.+oğlu Şeklinde Kurulan Soyadları: Akçeoğlu, Alioğlu, Alkanoglu, Altıntasoglu, Anlayışlıoğlu, Arıkoğlu, Arpacıoğlu, Artukoğlu, Aşiroğlu, Atayoğlu, Avcıoğlu, Ayanoğlu, Azizoğlu, Biçkioğlu, Bilezikoğlu, Bilgicioğlu, Bilgiçoğlu, Birayoğlu, Canbeyoğlu, Cicioğlu, Çabukoğlu, Çavuşoğlu, Çelebioğlu, Dabakoğlu, Dalanoğlu, Demircanoğlu, Demirkıranoglu, Dervişoğlu, Dişcioğlu, Dizdaroglu, Doğanhanoglu, Efeoğlu, Emiroğlu, Erenoğlu, Erginoğlu, Erkuzuoğlu, Ermanoğlu, Eroğlu, Eskioğlu, Eyüpoğlu, Farukoğlu, Feyzioğlu, Filoğlu, Güloğlu, Günlüoğlu, Gürcüoğlu, Hacımustafaoğulları, Halilioğulları, Kaplanoğlu, Kumaşoğlu, Paşaoğlu, Üstekoğlu, Yazıcıoğlu, Yıldızoğlu, Yılmazoğlu, Yükseloğlu, Zerenoglu.

10.2. Er+.... Şeklinde Kurulan Soyadları: Erakman, Eraslan, Erbalaban, Erbaykal, Erbediz, Erçamur, Erdeve, Erdinç, Erdirlik, Erdoğan, Erdoğan, Erdolu, Erecevit, Erel, Ergönenc, Ergüven, Ergüvenç, Erkan, Erkinay, Erkızıl, Erkulu, Erkuzuoğlu, Eroğlan, Eroğlu, Eroktay, Erol, Eronat, Eröz, Erözek, Erözmen, Ersal, Ersan, Ersay, Ersever, Ersoy, Ersoyak, Ersöz, Ertaş, Ertuğrul, Ertunç, Erulus, Erulusoy, Erumay, Eryağma, Eryıldız.

10.3. Ak+.... Şeklinde Kurulan Soyadları: Siyah sözcüğü yerine kullanılan karanın karşıtı olan ve aydınlık, parlaklık, saflık, temizlik gibi olumlu nitelik taşıyan manalarıyla ak, soyadlarını oluşturan tamlamalarda fazlaca kullanılmıştır (Topçu, 2001: 35); Akatay, Akay, Akbacı, Akbalık, Akbeniz, Akdağ, Akdaş, Akdemir, Akdeniz, Akdoğan, Akdoğdu, Akel, Akerdem, Akgül, Akgün, Akgündüz.

11. Topluluk-Halk Adlarından Oluşan Soyadları: Çeçen, Oğuz, Peçenek.

Sonuç

Mardin’de kullanılan soyadlarının incelenmesinden şu sonuçlar çıkarılabilir:

1. Mardin’de kullanılan soyadlarının tahlili neticesinde, dilin tarihî süreç içindeki gelişimi ve yakın diller ile olan alış-verişleri ile ilgili ipuçları elde edilmiştir. Bugün Mardin’de kullanılan soyadları da gösteriyor ki; Cumhuriyet’in ilanından itibaren dilde Türkçeleşmek yolunda atılan adımlar başarısız olmamıştır. 874 adet soyadı içerisinde -hem tek kelimedenden oluşan soyadlarının hem de birden fazla kelimedenden oluşan soyadlarının yapısında- toplam 52 Arapça, 71 Farsça, 8 Rumca, 3 İbranice, 1 Moğolca, 1 Bulgarca kelime olmak üzere 136 alıntı kelime tespit edilmiştir. En çok kelime alış-verişi ise sınır komşuları olması hasebiyle Arapça ve Farsça ile olmuştur.

2. Soyadları yapı bakımından üç grupta incelenmiştir: Basit, türemiş ve birleşik. 301 adet basit kelimedenden oluşan soyadı, 177 adet türemiş kelimedenden oluşan soyadı, 396 adet de birleşik kelimedenden oluşan soyadı tespit edilmiştir.

Türemiş yapıları soyadlarında Türkçede işlek olarak kullanılan pek çok ek saptanmıştır: En sık kullanılan ekler ise, isimden isim yapan ekler (+lı/+li, +cı, +ci/+çı, +çi, +man/+men, +daş/+deş gibi) ve fiilden isim yapan eklerdir (-gun/-gün, -ar/-er, -ıcı/-ici gibi).

Birleşik kelimedenden oluşan soyadları en kalabalık gruptur. Çünkü birleşik kelimeler, Türkçenin söz varlığı açısından da son derece önemli bir yere sahiptir. Birleşik yapıları soyadları en çok *basit sıfat+ad ve ad+ad* şeklinde oluşmuştur.

Turkish Studies

3. Soyadlarının söz varlığını genel bir bakışla değerlendirdiğimizde, en çok isim soylu kelimeler kullanıldığı görülür. Bu isimler çoğunlukla olumlu özellik taşıyan bir nesne, eşya, durum ya da değerli bir taşın adıdır: Aslan, Atik, Atalay, Altın, Elmas, Yakut gibi. Olumsuz özellik taşıyan kelimelerden oluşan soyadları ise birkaç güçsüz hayvan adından, hastalık adından ve kişilerin olumsuz durumlarını ifade eden adlardan oluşmuştur. Cancal, Afacan, Cılız, Dabağ, Doğuç gibi.

4. Soyadlarının imlasıyla ilgili sorunlar ile yazılışı sırasında yapılan yanlışlıklar da oldukça dikkat çekici niteliktedir. O dönemde okur yazarın az olması, bunların da bir kısmının eski alfabe (Arap alfabesi) sisteminden Latin asıllı yeni alfabe sistemine geçişte eskinin imla özelliklerini koruması neticesinde soyadlarının yazımında gerek Türkçenin yapısına gerekse telaffuza aykırı şu yanlışlıklar oluşmuştur:

Abiz: Abis	Coha:Çoha
Acituncer: Acituncer	Çara:Çare
Atçi: Atçı	Daşkiran:Taşkiran
Ateken:Atakan	Evransel: Evrensel
Avcu:Avcı	Eyiol: İyiol
Bağçi:Bağcı	Olkuner: Olguner
Bakistanlı:Pakistanlı	Özberg: Özberk
Balçi:Balcı	Turğay: Turgay
Başçi:Başçı	Umuzdaş: Omuzdaş
Bayrakçi:Bayrakçı	Yağçı: Yağcı
Bıçak:Bıçak	Yuvka: Yufka
Cankardaş:Cankardeş	Zent: Zant
Cetinkaya:Çetinkaya	

“Asken: Asker, Camitez: Canitez, Aşlamacıer: Haşlamacıer, Bardaçı: Bardakçı” örneklerinde ise yazılış sırasında yapılan yanlışlıklar dikkat çekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKIN Veysi, “Trakya Köy ve Şehir Yer Adları Üzerine Bir İnceleme” Türk Kültürü, S:329 (1990), s.18-26.
- ALKAYA Ercan, “Tatar Türklerinin Kullandığı Türkçe Kişi Adları Üzerine Bir Değerlendirme”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (2001), s.115-136
- AYVAZOĞLU Beşir, “Çiçek ve Renk Adlarına Dair”, Türk Yurdu, (2001), s.62-65.
- BURAN Ahmet, “Ağın Yer Adı Üzerine”, (Ed. Mehmet Dursun Erdem), Makaleler, Turkish Studies, Ankara 2008, s. 69-73
- AZİMLİ Mehmet, “Klasik İslam Tarihi Kaynaklarına Göre İlk Fetihden Artuklulara Mardin”, (Ed. İbrahim Özcoşar-Hüseyin Haşimi Güneş), I. Uluslararası Mardin Tarihi Sempozyumu Bildirileri, İmak Yayın, İstanbul 2006, s. 45-50

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

- ÇEVİK Adnan, “Üç Yüzyıllık Bir Başkent:Mardin” ”, (Ed. İbrahim Özcoşar-Hüseyin Haşimi Güneş), I. Uluslar arası Mardin Tarihi Sempozyumu Bildirileri, İmak Yayın, İstanbul 2006, s.65-74
- GÜLENSOY Tuncer, “Türk Kişi Adlarının Dil ve Tarih Açısından Önemi”, Türk Dili, S:565 (1999), s. 3-8.
- KORKMAZ Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri, TDK Yay., Ankara 2009
- ÖLMEZ Mehmet, “Dil Devrimi Sonrası Ad ve Soyadlarımız”, Türklük Bilgisi, c. 2/II4 (2000), s.107-117.
- ÖNDER Ali Rıza, “Soyadlarımız Üzerine”, Türk Dili Dergisi, S: 201(1968), sayfa 307-317
- SAKAOĞLU Saim, “Soyadlarımız Üzerine I”, Türk Dili Dergisi, C: XLVIII, S: 388-389(1984), s. 244-249
- ŞENEL Mustafa, Elazığ Yer Adları Üzerine Bir İnceleme, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tazi, Elazığ 2003
- TIDIKOVA N.N., “Altay Kahramanlık Destanındaki Kadın İsimlerinin Dil Bakımından Tahlili”, (Ruşçadan çev. Hanzade Güzelova), Bilig, S: 31 (2004), s.23-35 TÖR Nükhet, "Siz Kimlersiniz veya Soyadlarımızın Hikayesi", Türk Dili, 616 (2003), s. 399-407
- TOPÇU Nazmiye, “Fransızca ve Türkçe Renk Adları İçeren Deyimlerin Karşılaştırmalı İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S:20 (2001), s.31-40
- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, www.tdk.gov.tr, (ET: 16.06.2012)

Mardin’de Kullanılan Soyadlarının Listesi

Aba	Ağlan
Abaca	Ahu (Farsça)
Abak	Ak
Abis=abiz (Farsça)	Akan
Ablak	Akatay
Acabay	Akay
Acabey	Akbacı
Acar (Arapça)	Akbalık
Acıbuca	Akbel
Acituncer	Akbeniz
Acituncer	Akça
Açıl	Akçakoca
Adak	Akçeoğlu
Adar	Akdağ
Aday	Akdaş
Adem (Arapça)	Akdemir
Ademhan (Arapça+Türkçe)	Akdeniz
Adıgüzel	Akdoğan
Adın	Akdoğdu
Afacan	Akel

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Akerdem	Alkanoğlu
Akgül (Türkçe+Farsça)	Alpagöz
Akgün	Alpar
Akgündüz	Alpaslan
Akı	Alpay
Akın	Alpcan (Türkçe+Farsça)
Aki	Alpdoğan
Akikol	Alpdoğu
Akkaplan	Alphan
Akkuş	Alpoğlu
Akman	Alptekin
Akpınar	Alptoğa
Akpulat	Alsoy
Aksar=asker (Arapça)	Altan
Aksel	Altay
Akserçe	Altınış
Aksoy	Altınkaya
Akşit	Altınmızrak
Aktan	Altınok
Aktaş	Altınöz
Aktolun	Altınsoy
Aktuğ	Altıntasoğlu
Aktürk	Altuğ
Aküzüm	Altun=Altın
Akyürek	Altundağ
Akyüzlü	Altunkaya
Alabay	Altuntaş
Aladağ	Altürk
Alak	Alver
Alakaya	Alyanak
Alakır	Amak
Alakuş	Anadolu
Alan	Anal (Farsça)
Alar	Anar
Albayrak	Ankara
Alboğa	Anlayışlıoğlu
Alça	Arabacı
Aldanmaz	Aramaz
Algan	Aras
Alği	Arasan
Alışgin	Araz (Arapça)
Alioğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Arcasoy
Aliveli (Arapça+Arapça)	Arçık
Alkaç	Arı
Alkan	Arıca

Turkish Studies

Arıcan (Türkçe+Farsça)	Avcu
Arık	Avlanmaz
Arıkoğlu	Ay
Ariker	Ayağ
Arkadaş	Ayan (Arapça)
Arpa	Ayanoğlu
Arpacıoğlu	(Arapça+Türkçe+Türkçe ek)
Arslan	Ayaydın
Arslanhan	Ayaz
Artan	Aybar
Artuk	Aydemir
Artukoğlu	Aydın
Asıg	Aydınöz
Asken=Asker (Arapça)	Aydin
Asker (Arapça)	Aydoğan
Aslan	Aygören
Aslaner	Ayhan
Aslanyavrusu	Aykaç
Aşa	Aysel
Aşar (Arapça)	Ayseli
Aşırılmaz	Aysoy
Aşıroğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Aytaç (Türkçe+Arapça)
Aşlamacier	Aytaş
Aşlı	Ayyıldız
Atacan (Türkçe+Farsça)	Azgelmez
Atakan	Azıklı
Ataken	Azizoğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)
Atalay	Babat
Ataman	Babayiğit
Atasever	Babür (Farsça)
Atasoy	Badan
Atatekin	Bağcı
Atay	Bağçi
Atayoğlu	Bahtıaçık (Farsça+Türkçe ek+Türkçe)
Atçi	Bakaç
Atıl	Bakar
Atış	Bakır
Atik	Bakırhan
Atilla	Bakistanlı
Atlı	Bal
Atlıbatur	Balamur
Atmaca	Balçık
Atsız	Balçi
Avcı	Balı
Avcıoğlu	Balıbey

Turkish Studies

Balkuş	Bilezikçi
Ballı	Bilezikoğlu
Balon (Farsça)	Bilgici
Balöz	Bilgicioğlu
Bardaçı=Bardakçı	Bilgiç
Barış	Bilgiçoğlu
Barlas	Bilgin
Bars (Farsça)	Bilik
Basmacı	Bilirer
Baş	Binbir
Başak	Bingöl
Başçı	Bingül (Türkçe+Farsça)
Başçı=başçı	Birayoğlu
Başkalaycı	Birliker
Batubey	Birtek
Batuk	Bitlisli
Batur	Bitmez
Bayar	Bol
Baydağ	Borak
Baydoğdu	Boz
Bayhan	Bozbey
Bayır	Bozkurt
Baykal	Bölünmez
Baykara	Buğra
Bayrakçı=bayrakçı	Buhar (Arapça)
Bayraktar	Bulaç
Baysu	Bürgeboğa
Baytaş	Caklı
Bayverdi	Camitez=Canitez(Farsça+Türkçe ek+Farsça)
Bazarbaşı	Can (Farsça)
Bazen (Arapça)	Canbeyoğlu (Farsça+Türkçe+Türkçe ek)
Bedir (Arapça)	Canbolat (Farsça+Türkçe)
Belenk	Cancel
Belge	Candar (Farsça)
Beliktay	Cangül (Farsça+Farsça)
Benzigül (Türkçe+Türkçe ek+Farsça)	Cankardaş (Farsça+Türkçe)
Berri (Arapça)	Cankıran (Farsça+Türkçe)
Beyiş	Cansal (Farsça+Türkçe)
Bezek	Cansever (Farsça+Türkçe)
Bezmez	Cansıkmaç (Farsça+Türkçe)
Biçak	Cantürk (Farsça+Türkçe)
Biçki	Canvermez (Farsça+Türkçe)
Biçkiöğlü	Cas=caş
Bike	
Bilbay	

Turkish Studies

Cava	Çapar
Celen	Çara (Farsça)
Celesun	Çare (Farsça)
Cengiz	Çarıklı
Cengizer	Çarka
Certel	Çat
Cetinkaya	Çavak
Ceviz (Arapça)	Çavul
Ceyhan (Gbranice)	Çavuş
Ceylan (Farsça)	Çavuşoğlu
Cılız	Çeçen
Cırık	Çeke
Cica	Çekici
Cicigün	Çekilmez
Cicioğlu	Çekin
Cicitekin	Çelebi
Ciğa	Çelebioğlu
Cihaner (Farsça+Türkçe)	Çelebisoy
Civaner Farsça+Türkçe)	Çelik
Cizreli	Çelikbaş
Coşkun	Çelikten (Türkçe+Arapça)
Cuci	Çemre
Cura	Çentel (çantalı)
Cücü	Çepel
Çabuk (Farsça)	Çeper
Çabukoğlu	Çete (Bulgarca)
Çaça (Rumca)	Çetin
Çağal	Çınar (Farsça)
Çağan	Çınarbaş (Farsça+Türkçe)
Çağdaş	Çırakçı
Çağırıt	Çıtak
Çağlar	Çiçek
Çağlı	Çiçekana
Çağrı	Çiçeklier
Çakabey	Çift (Farsça)
Çakar	Çiftçi
Çakıcı	Çiftsüren (Farsça+Türkçe)
Çakır	Çimen
Çakırca	Çizer
Çalık	Çoban (Farsça)
Çalışkaner	Çoha=çuha (Farsça)
Çalkan	Çokal
Çaltekin	Çokşen
Çandar	Çolak
Çankırı	Çolfan= çolpan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Çolpantekin	Demircanoğlu(Türkçe+Farsça+Türkçe ek)
Çomak	Demirdağ
Çomaktekin	Demirdoğan
Çorak	Demirel
Çölgeçen	Demirhan
Çubukçu	Demirkıran
Dabağ	Demirkıranoğlu
Dabak	Demirkök
Dabakoğlu	Demirtaş
Dadak	Demirtepe
Dağ	Deniz
Dağalp	Denizhan
Dağdaş	Dervişoğlu
Dağdeviren	Deveci
Dağhan	Deveer
Dağtaş	Develi
Dağtekin	Devli
Dal	Devren (Arapça)
Dalan	Devrilmez
Dalanoğlu	Didişken
Dalgalı	Dikmem
Dalgıç	Dikmen
Dalma	Dilen
Dalyan	Dilmen
Damar	Dilmener
Danışman	Dilsiz
Danyal (İbranice)	Dimdik
Dar	Dinç
Daralı	Dinçel
Daş	Direkçi
Daşkıran	Dirgen (Rumca)
Davutoğlu (İbranice+Türkçe+Türkçe ek)	Dirier
Dayanıkçı	Dişçioğlu
Dayanıklı	Dizdaroğlu
Dayar	Doğanhan
Daye (Farsça)	Doğanhanoğlu
Dede	Doğmuş
Deger	Doğruer
Dellal	Doğuç
Demir	Doğuran
Demiralp	Dokumacı
Demirbaş	Dolaşmaz
Demirbey	Dolgun
Demircan (Türkçe+Farsça)	Donat

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Donater	Enaşar (Türkçe+Arapça)
Döner	Enez
Döneray	Eniştekin
Dudaklı	Ensari (Arapça)
Dudu (Farsça)	Erakman
Dulda	Eraslan
Duman	Erat
Dur	Erbalaban
Durak	Erbaykal
Durdu	Erbediz (Türkçe+Arapça)
Durgungöz	Ercan (Türkçe+Farsça)
Dursundağ	Erçamur
Duru	Erdeve
Duyan	Erдің
Düzgören	Erdirlik
Düzgün	Erdoğan
Ebiç	Erdoğmak
Ecetekin	Erdolu
Ecevit	Erecevit
Echo	Erel
Ediz	Eren
Efe	Erengül (Türkçe+Farsça)
Efeoğlu	Erenler
Efetürk	Erenoğlu
Egehan	Ergin
Eğridağ	Erginçi
Eker	Erginoğlu
Ekin	Erginsu
Ekinci	Ergönenç
Ekmekçi	Ergüntali (Türkçe+Arapça)
Ektiren	Ergüven
Elaldı	Ergüvenç
Elali (Türkçe+Arapça)	Eriker
Elbir	Erilmez
Elçiboğa	Erkan
Eldem	Erkaner
Elibol	Erkınay
Elik	Erkızıl
Elkatmış	Erkmen
Elmas (Arapça)	Erkulu
Eloca	Erkuzuoğlu
Elveren	Ermanoğlu
Emen	Ernaz (Türkçe+Farsça)
Emer	Eroğlu
Emiroğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Eroktay

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Erol	Filoğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)
Eronat	Fol (Rumca)
Eröz	Gece
Erözek	Geçkaldı
Erözmen	Gedik
Ersal	Gelmedi
Ersan	Geloğlu
Ersay	Geyik
Ersever	Gezen
Ersoy	Gezer
Ersoyak	Göç
Ersöz	Gökalemi (Türkçe+Arapça+Türkçe ek)
Ertaş	Gül (Farsça)
Ertem	Gülana (Farsça+Türkçe)
Ertuğrul	Gülbaş (Farsça+Türkçe)
Ertunç	Güldalı (Farsça+Türkçe+Türkçe ek)
Erulus	Güldiken (Farsça+Türkçe)
Erulusoy	Güldoğan (Farsça+Türkçe)
Erumay	Güler
Eryağma	Güloğlu (Farsça+Türkçe+Türkçe ek)
Eryıldız	Gültaşlı (Farsça+Türkçe)
Eser (Arapça)	Gültekin (Farsça+Türkçe)
Esin	Gülü (Farsça+Türkçe ek)
Esirgemez	Gümüş
Eskioğlu	Günal
Eş	Gündüzalp
Eti	Güneri
Etyemez	Güneş
Evcil	Günlüoğlu
Evis	Günsel
Evrensel	Güntekin
Eyiol	Güraslan
Eyyüpoğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Gülbüz
Ezer	Gürcüoğlu
Ezgel	Gürdal
Ezilmez	Güzelgül (Türkçe+Farsça)
Farukoğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Hacımustafaoğulları (Arapça+Arapça+Türkçe+Türkçe ek)
Feyzioğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Halıcı
Fidan (Rumca)	Haliloğulları(Arapça+Türkçe+Türkçe ek)
Fidancı (Rumca)	Kabak
Fide (Rumca)	Kacar
Filizli	

Turkish Studies

Kaçan	Kutay
Kahveci	Küçükbilezikçi
Kalabalık	Obut
Kalaylı	Oğuz
Kaldı	Oğuzhan
Kalkan	Olcayto (Moğolca)
Kamar	Olğaç
Kanak	Olkuner
Kanat	Onar
Kanbay	Oran
Kantar (Arapça)	Orcan (Türkçe+Farsça)
Kapar	Ordu
Kaplanoğlu	Ortak
Karaaslan (Arapça+Türkçe)	Ökmen
Karacadağı (Arapça+Türkçe ek+Türkçe+Türkçe ek)	Öksüz
Karadayı (Arapça+Türkçe)	Öncü
Karahan (Arapça+Türkçe)	Önder
Karahaner (Arapça+Türkçe+Türkçe)	Önel
Karakoç (Arapça+Türkçe)	Özalkan
Karakuş (Arapça+Türkçe)	Özberg
Karamut	Özçelik
Karatepe (Arapça+Türkçe)	Özdemir
Karavil	Özgöçmen
Karşı	Özgül (Türkçe+Farsça)
Kavak	Özkalan
Kavvas (Arapça)	Özsüer
Kaya	Öztürk
Kayar	Özyardımcı
Kayataş	Pamukçu (Farsça+Türkçe ek)
Kaygısız	Paşaoğlu
Kaymaz	Payır
Kaynar	Peçenek
Kazgöz	Pekalp
Keren	Peker
Keskin	Peltekçi
Kılınç	Pırtı
Kolbaşı	Polat (Farsça)
Kömür	Pordoğan
Kömürçü	Poyraz (Rumca)
Kumaşoğlu (Arapça+Türkçe+Türkçe ek)	Salan
Kurtboğan	Sarıbaş
Kurtuluş	Sayan
Kuşçu	Saytekin
	Serin
	Seven

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Sevim	Üzümkadı
Solmuş	Yağan
Soytek	Yağcı
Sürer	Yağcı
Sürü	Yağmahan
Tan	Yakın
Taş	Yakuter (Arapça+Türkçe)
Tavşan	Yalaz
Tekin	Yalçın
Temel (Rumca)	Yalçın
Tezcan (Farsça+Farsça)	Yamak
Tık	Yanıcı
Tosun	Yapıcılar
Tunç	Yaprak
Turan	Yarar
Turgay	Yardımcı
Turgut	Yavuz
Turğay	Yay
Turhan	Yazgan
Tutkun	Yazgılı
Türkan (Türkçe+Farsça)	Yazıcıoğlu
Uçurum	Yazıt
Ulaş	Yedikardeş
Ulusoy	Yel
Umdü	Yelboğa
Umuzdaş	Yelim
Uras	Yeliz
Uslu	Yenigün
Uysal	Yenitürk
Uzunkaya	Yersel
Üçer	Yesari (Arapça)
Üçkardeş	Yetişir
Üçok	Yılbaşı
Ülger	Yıldır
Ülker	Yıldırım
Ümit (Farsça)	Yıldırımaz
Ün	Yıldız
Ünal	Yıldızoğlu
Üner	Yılmaz
Ürkmez	Yılmazoğlu
Üstekoğlu	Yırım
Üster	Yiğiter
Üstüner	Yitüt
Ütsek	Yivli
Ütülü	Yoldaş

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Yomak
Yonat
Yorak
Yorgun
Yorulmaz
Yöntem
Yumuş
Yumuşaker
Yurdakul
Yuvarlanmaz
Yuvka
Yüce
Yücedağ
Yücel
Yücesoy
Yük
Yüklen
Yükseloğlu
Yünoğlu
Yüzücüer
Zengin (Farsça)
Zengince (Farsça+Türkçe ek)
Zenginel (Farsça+Türkçe)
Zenginer (Farsça+Türkçe)
Zenginkız (Farsça+Türkçe)
Zent=Zant
Zerenoğlu
Zeyrek (Farsça)
Zorlu